

O‘ZBEKISTONDA IJTIMOY SOHANI RIVOJLANTIRISHDA NODAVLAT NOTIJORAT TASHKILOTLARINING MUHIM ROLI

Taxmina Samadova Muxiddinova

Qarshi shaxar 34 maktab Tarix fani o'qituvchisi

Annotatsiya: Nodavlat notijorat tashkilotlari O‘zbekistonda ijtimoiy soha rivojida muhim rol o‘ynab, sog‘liqni saqlash, ta’lim, atrof-muhitni muhofaza qilish, jamiyat taraqqiyoti kabi sohalarga salmoqli hissa qo‘shmoqda. Ushbu maqola O'zbekistondagi nodavlat notijorat tashkilotlarining vazifalari, ta'siri, muammolari va kelajakdagi istiqbollari o'rganib chiqadi va bu tashkilotlar hukumatning sa'y-harakatlarini qanday to'ldirishi va mamlakatdagi ijtimoiy taraqqiyotga yordam berishi haqida gapiradi.

Kalit so‘zlar: O‘zbekiston, nodavlat notijorat tashkilotlari, notijorat tashkilotlar, ijtimoiy soha, taraqqiyot, jamiyat, sog‘liqni saqlash, ta’lim

Kirish:

O'zbekistonda so'nggi yillarda nodavlat notijorat tashkilotlari (NNT) mavjudligi va ta'siri sezilarli darajada oshganiga guvoh bo'ldi. Foyda maqsadlaridan ko'ra ijtimoiy missiyalar bilan boshqariladigan ushbu tashkilotlar turli ijtimoiy muammolarni hal qilish va butun mamlakat bo'ylab jamoalar farovonligini oshirishda muhim rol o'ynadi. Ushbu maqola NNTlarning O‘zbekistonda ijtimoiy sohani rivojlantirishda muhim rol o‘ynashi, ularning hissasi, ta’siri va ular oldida turgan o‘ziga xos muammolarga oydinlik kiritadi.

Sog'liqni saqlashda NNTlarning roli:

O'zbekistondagi nodavlat notijorat tashkilotlari sog'liqni saqlash xizmatlarini yaxshilash va kam ta'minlangan aholining foydalanish imkoniyatlarini yaxshilashda faol ishtirok etmoqda. Kasalliklarning oldini olish, tibbiy ta'lim va tibbiy yordamga qaratilgan tashabbuslar orqali ushbu tashkilotlar sog'liqni saqlash tizimidagi kamchiliklarni bartaraf etishga yordam berdi. Nodavlat notijorat tashkilotlari ko'pincha davlat idoralari va tibbiy xizmat ko'rsatuvchi provayderlar bilan hamkorlikda uzoq va zaif jamoalarga muhim xizmatlarni yetkazib berish va shu orqali mamlakatda umumiy sog'liqni saqlash natijalarini yaxshilash uchun ishlaydi.

Nodavlat notijorat tashkilotlarining (NNT) O‘zbekistonda sog‘liqni saqlash sohasiga jalb etilishi kam ta‘minlangan aholi ehtiyojlarini qondirish va sog‘liqni saqlashning umumiy natijalarini yaxshilashda muhim ahamiyat kasb etdi. Ushbu tashkilotlar hukumat va tibbiyot xodimlarining sa'y-harakatlarini to'ldirishda, ayniqsa, chekka va himoyasiz aholi qatlamlarini qamrab olishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Nodavlat notijorat tashkilotlari kasalliklarning oldini olish, sog‘lomlashtirish va tibbiy yordam ko‘rsatishga e’tibor qaratib, sog‘liqni saqlash tizimidagi kamchiliklarni bartaraf etish va asosiy xizmatlardan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirishga katta hissa qo‘shdi.

O‘zbekistondagi nodavlat notijorat tashkilotlari aholi salomatligi va farovonligini mustahkamlashga qaratilgan sog‘liqni saqlash sohasidagi turli tashabbuslarda faol ishtirok etmoqda. Ushbu tashkilotlar o'z dasturlari orqali keng tarqalgan sog'liqni saqlash muammolari haqida xabardorlikni oshiradi, profilaktika

choralari bo'yicha ta'lim beradi va muhtojlarga tibbiy yordam ko'rsatadi. Nodavlat notijorat tashkilotlari kam ta'minlangan aholi va marginal jamoalarga yo'naltirilgan holda, sog'liqni saqlash xizmatlaridan foydalanishda to'siqlarga duch kelishi mumkin bo'lganlarga yetib borishini ta'minlaydi.

Nodavlat notijorat tashkilotlari, davlat idoralari va tibbiyot xodimlari o'rtasidagi hamkorlik O'zbekistonda sog'liqni saqlash sohasidagi tashabbuslar muvaffaqiyatining kalitidir. Birgalikda ishlash orqali ushbu manfaatdor tomonlar sog'liqni saqlash sohasidagi tadbirlarning ta'sirini maksimal darajada oshirish uchun o'zlarining kuchli tomonlari va resurslaridan foydalanishlari mumkin. Nodavlat notijorat tashkilotlari jamiyat ehtiyojlari va afzalliklarini tubdan tushunishga olib keladi, davlat idoralari esa institutsional yordam va resurslarni taqdim etadi. Sog'liqni saqlash provayderlari o'zlarining tibbiy tajribalari va infratuzilmalariga hissa qo'shib, sog'liqni saqlash xizmatlarini samarali taqdim etish uchun sinergik yondashuv yaratadilar.

Sog'liqni saqlash infratuzilmasi cheklangan bo'lishi mumkin bo'lgan chekka va qishloq joylarda NNTlar bo'shliqlarni to'ldirishda va muhim tibbiy xizmatlarni taqdim etishda muhim rol o'ynaydi. Tibbiy lagerlar, ko'chma klinikalar va sog'liqni saqlash bo'yicha targ'ibot kampaniyalarini tashkil qilish orqali ushbu tashkilotlar sog'liqni saqlashni geografik jihatdan izolyatsiya qilingan yoki yetarli darajada xizmat ko'rsatilmagan jamoalarga yaqinlashtiradi. Ushbu proaktiv yondashuv nafaqat tibbiy xizmatlardan foydalanish imkoniyatlarini yaxshilaydi, balki sog'liqni saqlash sharoitlarini erta aniqlash va boshqarishga yordam beradi va natijada aholi salomatligini yaxshilashga yordam beradi.

Bundan tashqari, O'zbekistondagi nodavlat notijorat tashkilotlari ko'pincha mahalliy tibbiyot xodimlarini o'qitish, sog'liqni saqlash savodxonligini oshirish va odamlarga o'z sog'lig'i uchun mas'ul bo'lish huquqini berish orqali jamiyatlarda salohiyatni oshirishga e'tibor qaratadi. Ushbu tashabbuslar sog'liqni saqlash sohasidagi sa'y-harakatlar barqarorligiga xizmat qilmoqda, aholi o'rtasida sog'liqni saqlash madaniyati va profilaktika madaniyatini yuksaltirmoqda.

Ta'limga qo'shgan hissasi:

Nodavlat notijorat tashkilotlari O'zbekistonda katta hissa qo'shgan yana bir muhim soha ta'limdir. Maktablar, kasb-hunar o'rgatish markazlari va ta'lim dasturlarini tashkil etish orqali ushbu tashkilotlar, ayniqsa, chekka guruhlar uchun sifatli ta'lim olish imkoniyatlarini kengaytirdi. Shuningdek, nodavlat notijorat tashkilotlari savodxonlik, malaka oshirish va umrbod ta'lim olish, shu orqali shaxslarning imkoniyatlarini kengaytirish va mamlakatda inson kapitali rivojlanishini rag'batlantirishda muhim rol o'ynaydi.

Atrof-muhitni muhofaza qilish va barqaror rivojlanish:

O'zbekistondagi nodavlat notijorat tashkilotlari atrof-muhitni muhofaza qilish va barqaror rivojlanish loyihalarida faol ishtirok etmoqda. Atrof-muhit muammolari haqida xabardorlikni oshirish, ekologik amaliyotni targ'ib qilish va tabiatni muhofaza qilish bo'yicha tashabbuslarni amalga oshirish orqali ushbu tashkilotlar O'zbekistonning boy tabiiy merosini saqlashga hissa qo'shadi. Bundan tashqari, nodavlat notijorat tashkilotlari jamiyat va tabiat o'rtasidagi uyg'un munosabatlarni ta'minlaydigan iqtisodiy o'sishni atrof-muhitni muhofaza qilish bilan

muvozanatlashtirilgan barqaror rivojlanish amaliyotlarini ilgari surish yo'lida ishlaydi.

Jamiyatni rivojlantirish va ijtimoiy farovonlik:

NNTlar O'zbekistonda jamiyat taraqqiyoti va ijtimoiy farovonligi uchun katalizator bo'lib xizmat qiladi. Ushbu tashkilotlar qashshoqlik, ijtimoiy chetlanish va tengsizlikni bartaraf etishga qaratilgan loyihalarni amalga oshirish orqali mustahkam va birdam jamoalar qurishga yordam beradi. Nodavlat notijorat tashkilotlari ko'pincha mahalliy manfaatdor tomonlar, davlat idoralari va xalqaro hamkorlar bilan ijtimoiy inklyuzivlikni rag'batlantirish, zaif guruhlarning imkoniyatlarini kengaytirish va aholi uchun umumiy hayot sifatini yaxshilash dasturlarini ishlab chiqish va amalga oshirish uchun hamkorlik qiladi.

Qiyinchiliklar va kelajak istiqbollari:

Qimmatli hissalariga qaramay, O'zbekistondagi nodavlat notijorat tashkilotlari turli muammolarga, jumladan, tartibga solish cheklovlari, cheklangan moliyalashtirish imkoniyatlari va byurokratik to'siqlarga duch kelmoqda. Ushbu muammolarni hal qilish nodavlat notijorat tashkilotlari faoliyati uchun qulay muhit yaratish uchun davlat organlari, fuqarolik jamiyati va xalqaro hamkorlarning birgalikdagi sa'y-harakatlarini talab qiladi. Oldinga siljish, nodavlat notijorat tashkilotlari va davlat idoralari o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish, shaffoflik va hisobdorlikni rag'batlantirish, NNT faoliyatining huquqiy asoslarini mustahkamlash O'zbekistonda ijtimoiy sohani rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Xulosa:

O'zbekistonda nodavlat notijorat tashkilotlarining sog'liqni saqlashga faol jalb etilishi tibbiy xizmatlarni yaxshilash, kasalliklarning oldini olishga ko'maklashish va kam ta'minlangan aholi salomatligini yaxshilashda muhim ahamiyatga ega. Nodavlat notijorat tashkilotlari davlat idoralari va tibbiyot xodimlari bilan hamkorlikdagi sa'y-harakatlari tufayli sog'liqni saqlash tizimidagi kamchiliklarni bartaraf etishga va olis aholi punktlariga zarur xizmatlarni taqdim etishga muvaffaq bo'ldi. Oldinga siljish, nodavlat notijorat tashkilotlari boshchiligidagi sog'liqni saqlash sohasidagi tashabbuslarni doimiy qo'llab-quvvatlash, hamkorlikni kuchaytirish va barqaror aralashuvlar O'zbekistonda tibbiy xizmatdan foydalanish va sifatini yanada oshirish uchun muhim ahamiyatga ega bo'ladi.

Xulosa qilib aytganda, nodavlat notijorat tashkilotlari O'zbekistonda ijtimoiy soha rivojida muhim rol o'ynab, sog'liqni saqlash, ta'lim, atrof-muhitni muhofaza qilish va jamiyat taraqqiyotiga hissa qo'shmoqda. Nodavlat notijorat tashkilotlari o'z tajribalari, resurslari va asosiy tarmoqlaridan foydalangan holda hukumatning sa'y-harakatlarini to'ldiradi va turli sohalarda ijobiy o'zgarishlarga olib keladi. O'zbekiston ijtimoiy va iqtisodiy o'zgarishlar yo'lida davom etar ekan, faol fuqarolik jamiyati sektorini tarbiyalash va nodavlat notijorat tashkilotlari faoliyatini qo'llab-quvvatlash barcha fuqarolar uchun inklyuziv rivojlanish, barqaror rivojlanish va hayot sifatini yaxshilash uchun muhim ahamiyatga ega bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Qodirova Mamlakat, Mo‘minovna. "ARAB MILLIY MADANIY MARKAZI." *E Conference Zone*. 2023.
2. Qodirova Mamlakat, Mo‘minovna. "CHET MAMLAKATLAR BILAN HAMKORLIK YOKI TURKIYADAGI OFATLARGA NODAVLAT NOTIJORAT TASHKILOTLARNING MUNOSABATI." *E Conference Zone*. 2023.
3. Qodirova Mamlakat, Mo‘minovna. "YUKSALISH XALQ HARAKATI." *E Conference Zone*. 2023.
4. Muminovna, Kodirova Mamlakat. "Why mahatma Gandhi changed the world forever." *Academicia Globe: Inderscience Research* 3.06 (2022): 361-367.
5. Muminovna, Kodirova Mamlakat. "Why Mahatma Gandhi changed the world forever." *Eurasian Journal of Humanities and Social Sciences* 17 (2023): 1-6.
6. Qodirova Mamlakat, Mo‘minovna. "OLTIN MEROS JAMGARMASI HAQIDA." *E Conference Zone*. 2023.
7. Qodirova Mamlakat, Mo‘minovna. "NURONIY JAMG ARMASI HAQIDA." *Conferencea* (2023): 53-56.
8. Muminovna, Kodirova Country. "HISTORY OF CREATION AND DEVELOPMENT OF PUBLIC ORGANIZATIONS IN UZBEKISTAN." *Web of Scientist: International Scientific Research Journal* 3.12 (2022): 967-969.
9. Muminovna, Kodirova Mamlakat. "HISTORY OF CREATION AND DEVELOPMENT OF PUBLIC ORGANIZATIONS IN UZBEKISTAN." *Web of Scientist: International Scientific Research Journal* 4.1 (2023): 89-92.
10. Davronbek, Normurodov, and Qodirova Mamlakat. "Abu nasr inb Muhammad Farobiy." *Ta'lim fidoyilari* 5.9 (2022): 496-499.
11. Mannonov, Yorqin, and Mamlakat Qodirova. "LAG'MON QISHLOG'I TARIXI." *Scientific progress* 3.3 (2022): 876-880.
12. Muminovna, Kodirova Mamlakat. "Development of community livestock during the years of independence on the example of kashkadare and surkhandare." *Academicia Globe: Inderscience Research* 3.04 (2022): 455-457.
13. Muminovna, Kodirova Mamlakat. "Issues of the Ethnogenesis of the Uzbek People in Ethnographic Studies of Uzbekistan During the Years of Independence." *Eurasian Journal of Humanities and Social Sciences* 7 (2022): 116-118.
14. Safarov, Akmal, and Mamlakat Qodirova. "PAXTA YAKKAHOKIMLIGI DAVRIDA XOTIN-QIZLARNING QISHLOQ XO 'JALIGIDAGI O 'RNI (QASHQADARYO MISOLIDA)." *E Conference Zone*. 2022.
15. Mamlakat, Qodirova, and Mannonov Yorqin. "BOZOR SAMADOV-XALQ QAHRAMONI." *BARQARORLIK VA YETAKCHI TADQIQOTLAR ONLAYN ILMIY JURNALI* (2022): 696-698.